

Upplýsing

FØROYSKA fráhaldrslan boðar í dag í Sosialinum frá, at hon í komandi døgum fer undir eina upplýsingarherferð — ikki móti rúsdrekkanytslu, men fyri at fáa fólk at drekka við máta. Hetta má sigast at vera skilagott tiltak, tí tað vit vanligu hava skilt við Fráhaldrsluna, hevur verið ein rørsla, næstan frelst og fanatisk í sínum sjónarmiðum.

TAÐ kann vera, at hetta er misskilt, men sigast má kortini, at vit hesa seinastu tíðina, við nýggjum fólki í rørslni og nýggjum tíðum her á landi, hava fingið eina rørslu, sum helst í størri mun enn higartil fer at verða tikið fyri fult millum manna. Tí við eini upplýsingarkampagnu — ikki ræðslukampagnu — so hevur henda rørsla avgjørt eina missión, ikki bert fyri sína egnu, men fyri fólk flest, sum ongantíð ov ofta eiga at fáa meira at vita um vandarnar við ovdrekking og stórar misnýtslu. Tí kunnu vit bert taka hattin av fyri Fráhaldrslan.

rørslni, nú hon fer undir umrødda upplýsingartiltak.

RØRSLAN hevur so eisini havt sín leiklut í tí lóg, sum nú er samtykt. Tað vil so vera ymiskt, hvat fólk halda um henda leiklut, men tað at rørslan hevur innsæð, at okkara gamla rúsdrekkalóg als ikki var hóskandi, má sigast at vera stórt framstig. Tí hon elvdi í veruleikanum til »kunstiga drekking« í sambandi við kassamentalitatin. Eisini hetta at fólk ikki lógliga hava kunnað komið saman á einum stað og fáa sær eina øl, heldur sama fráhaldrslan vera skeivt, og tí tekur hon undir við, at útskonking verður loyvd og at eitt nú sokallaðu ølklubbarnir fáa loyvi til at virka, men tó sambært lóg

og reglugerðum.

NÚ vita vit ikki, hvussu tær ymsu reglugerðirnar fara at síggja út, men spennandi verður at síggja, hvat nevndin, sum skal arbeiða við hesum, kemur til. Tí her eru vissuliga nógvir mátar at gera tingini uppá. Men vónandi verður nýggja rúsdrekkalógin ikki ein uppaktur meira veingjaskerdur fuglur, tá endaliga lógin kemur at virka. Tað kemst ikki uttanum, at tað eru tey mongu í hesum landi, sum halda verandi lóg vera ein veingjaskerdan fugl, tey, sum heldur sóu eina heilt fría sølu.

MEN hetta er so tað, sum politiskur meiriluti kundi fáast fyri. Nú fáa vit so at síggja,

hvussu leikur fer fram. Fyrstu upplýsandi greinarnar um rúsdrekkanytslu koma í Sosialin í morgin.

Eisini mentunarligar orsøkir at goyma bókur og skjøl:

Uttan hetta tilfar verður eingin Føroya søga skrivað

ov uttanhanda hjá fyrising og dómsvaldi, um bókur og skjøl hjá tí almenna skuldu liggja niðri í Danmark.

Burtur úr øllum hesum kom so avgerðin hjá lögtingi og ríkismyndugleikum um at stovna eitt landsskjalasavn og at byggja hús til hetta og onnur søvn á Debesartroð. Í 1952 varð savnið sum nevnt yvirtikið og gjørdist stovnur undir landsstýrinum. Tað varð so stótt lögtingið, sum bjargaði okkum teir søguligu

dýrgripir, sum landsskjalasavnið goymir. Tí hevði alt verið sent niður, so hevði tað fingið somu lagnu sum tað, ið veruliga varð sent niður um aldamótini. Hetta tilfar var partvist fyribeint og er so stótt burturmist med alla.

Spurningurin hjá mongum er, um tað veruliga er neyðugt at varðveita alt tað pappir, sum fyrising, lögting og dómsvald leggja eftir seg. Svarið er, at tað kanska ikki er neyðugt at goyma alt. Men tað er rætt at goyma alt tað, sum er neyðugt av fyriliti fyri rættartrygdini og granskningini. Borgarin og tað almenna mugu til eina og hvørja tíð kunna skjálprógva síni rættindi mótegis hvørjum øðrum.

Hugsi tykkum til, hvussu stóðan var, um ongar tingbókur vóru varðveittar, ella ongar kirkjubókur, jarðarbókur ella grannastevnubókur ella skipaskrásetingar. Vit eru erin av okkara vitan um grindgjøgnum tíðirnar. Henda

vitan stavar frá grindaroknskapum, ið eru varðveittir gjøgnum øidir o.s.fr.

Men tað eru eisini mentunarligar orsøkir til at varðveita bókur og skjøl hjá tí almenna. Uttan hetta tilfar verður eingin Føroya søga skrivað. Tað mesta, sum higartil er skrivað um Føroya søgu, byggir á tað tilfar, sum finst í føroyskum og útlenskum skjalasøvnunum.

At varðveita almenn skjøl ella savnindi, sum tað nú eitur, eigur tí at verða partur av mentanarpolitikkinum. Landsskjalasavnið virkar eftir eini lóg frá 1952. Hon hóskar ikki til viðurskiptini í dag. Tí er neyðugt við nýggjari lóg, ið tryggjar savninum tað neyðturviliga lóggrundarlagið fyri sínum virksemin. Lógin er neyðugt til tess at skipað viðurskipti millum savnið og almennar stovnar kunnu fáast í lag. Í mongum førum er talan um at lógfesta eitt virk-

semi, ið hevur verið á savninum síðan 1952.

Lógin er neyðugt av øðrum grundum við. Eitt nú hevur landsstýrið gjørt avtalu við statin um, at søvn hjá ríkismyndugleikum verða verandi í Føroyum. Hetta er gott, tí eisini hesi søvn eru keldur til okkara søgu. Men treytin er at vit hava greiðar lógarreglur fyri varðveitslu og nýtslu av skjølunum. Hetta er væl skiljandi, tí bókur og skjøl hjá tí almenna goyma ofta sera viðbreknar upplýsingar um borgararnar. Lógin setir strangar og greiðar reglur, ið skulu verja borgaran móti misnýtslu og tað er neyðugt í einum litlum samfelag sum okkara.

Lógin ber ongan meir kostnað við sær fyri landsskassan havi eg fingið at vita.

Í samband við uppskotið til lóg um Landsskjalasavnið helt Jógvan A. Jóhannesen, lögtingsmaður hesa røðu í tinginum:

Tað eru í ár 60 ár liðin, síðan Føroya landsskjalasavn varð sett á stovn og 40 ár eru liðin, síðan savnið varð yvirtikið sum sermál.

Tað vóru í sinari tíð lögtingsmenn, sum gjørdi, at landsskjalasavnið varð sett á stovn. Hesir tingmenn vildu ikki, at skrivaðu heimildirnar til Føroya søgu og mentan skuldu enda niðri í Danmark. Tað framgongur av tilfarinum, ið liggur við málinum, at teir eisini hildu tað fara at verða alt